

LITERATURA ȘI ARTA COMUNITĂȚII ROME

„Conexiuni multiculturale – societate unită”

2020

ȘTEFAN NEAGA - PIANIST, DIRIJOR, PROFESOR ȘI COMPOZITOR

- S-a născut la 24 noiembrie anul 1900 în Chișinău.
- 1915 - 1919 - Școala de muzică din Chișinău, instrumental – pian
- 1922 - 1927 - Academia Regală de Muzică și Artă Dramatică din București, pian
- 1937 - 1939 - „Ecole normale de musique” la Paris, pian.
- 1919 - 1920 - lucrează ca pianist în formația lui Grigoraș Dinicu
- 1922 - 1927 – în alte ansambluri instrumentale din București;
- 1942 – 1943 - profesor la Conservatorul din Moscova
- 1947 – 1951 - profesor la Conservatorul din Chișinău.

ȘTEFAN NEAGA - PIANIST, DIRIJOR, PROFESOR ȘI COMPOZITOR

- 1945 - 1951 – este dirijor al Orchestrei simfonice a Filarmonicii Naționale din Moldova.
- A avut turnee artistice în România, Franța, Rusia ș. a. A compus creații vocal-simfonice, simfonice, instrumentale de camera, corale, vocale și altele.
- **Premii și titluri onorifice:**
- 1944 – Maestru Emerit al Artei din Republica Moldova;
- 1950 – Laureat al Premiului de Stat.
- 1934 a fost Membru al Societății Compozitorilor Români
- 1944 – membru al Uniunii Compozitorilor din Republica Moldova.
- A decedat la 30 mai în anul 1951 la Chișinău.

STEFAN NEAGA, FANTASIE MOLDAVE (FANTEZIE MOLDOVENEASCĂ)

EUGEN COCA – MUZICIAN, DIRIJOR ȘI COMPOZITOR.

- S-a născut la 3 (15) aprilie în anul 1893, s. Curesnita, județul Soroca. A învățat să cînte la vioară de la tatăl său Costache Coca, care era lăutar.
- 1905 - 1908 - violonist în Orchestra Teatrului Dramatic și în Orchestra de Muzică Populară sub conducerea lui A. Poleacov (la numai 12 ani!), paralel ia lecții de vioară.
- 1912 - 1913 - violonist în Orchestra Simfonică din or. Eupatoria, Ucraina,
- 1913 - 1914 – în Orchestra Teatrului de Operă din or. Kostroma.
- 1919-1925 – violonist în Orchestra simfonică „G. Enescu” de la Iași.
- Își perfecționează măiestria în anii 1924-1926, apoi în anul 1932 – urmează Facultatea de Compoziție și vioară la Conservatorul de la Chișinău.

EUGEN COCA – MUZICIAN, DIRIJOR ȘI COMPOZITOR.

- 1934 - 1940 - violonist în Orchestra Radio București și predă disciplinele: armonie, teorie și compoziție la Școala de Muzică din or. Cetatea Albă.
- 1940 - membru al Uniunii Compozitorilor din Moldova.
- 1944 - dirijor al Orchestrei Simfonice a Filarmonicii de la Chișinău și al Orchestrei Radio Chișinău.
- 1946 - titlul onorific de Artist Emerit din Republica Moldova.
- Pe parcursul întregii sale activități de creație a compus o serie întreagă de lucrări muzicale: simfonice, instrumentale, de cameră, cântece, a prelucrat melodii populare și a scris muzică pentru filme.
- S-a stins din viața la 9 ianuarie 1954 la Chișinău.

ANA MORARI, SOPRANO, REPUBLICA
MOLDOVA, „PRIMAVARA" EUGEN
COCA.

PAVEL ANDREICENCO

1930 -2001

- S-a născut la 10 noiembrie 1930 în orașul Dnepropetrovsk, Ucraina. A absolvit secția coregrafică a Școlii de muzică „Șt. Neaga” (1966).
- 1949-1962 - este solist al ansamblului „Joc”.
- 1962-1973 - solist al grupului de dans al ansamblului „Fluieraș”.
- 1973 - conducător artistic al ansamblului popular de dansuri „Miorița”, „Leana”, dar și conducător artistic al ansamblului de dansuri pentru copii „Speranța”.
- 1966 - începe să se filmeze în filme moldovenești. În memorie vor rămâne rolurile create de Domnia sa în filmele „Lăutarii”, „Șatra urcă în cer”, „Mireasa diavolului” ș. a.
- 1990 - președintele societății culturale „Romii Moldovei”.

PAVEL ANDREICENCO

- A fost decorat cu a ordine și premii, a primit titluri: **1930 -2001**
Artist al Poporului din RSSM - 1966,
- Laureat al celui de-al VI-lea festival al tineretului și studenților de la București (1953).
- 1999 a fost decorat cu ordinul «Gloria muncii».
- **Filmografia:**
- „Poienile roșii”, 1966 - șofer,
„Șatra urcă în cer”, 1975, „Мосфильм” - Talimon,
„O întâmplare la festival”, 1976 - brigadierul drumarilor,
„Vreau să cânt”, 1979 - episod,
„La porțile satanei”, 1980 - episod,
„Vîrsta de trecere”, 1981 – conducător artistic,
„Cum să devii celebru” (1983) – episod,
„Sunt vinovat” (1993) - Babaci,
„Sunt vinovat -2” (1993) - Babaci.

NICOLAE BOTGROS

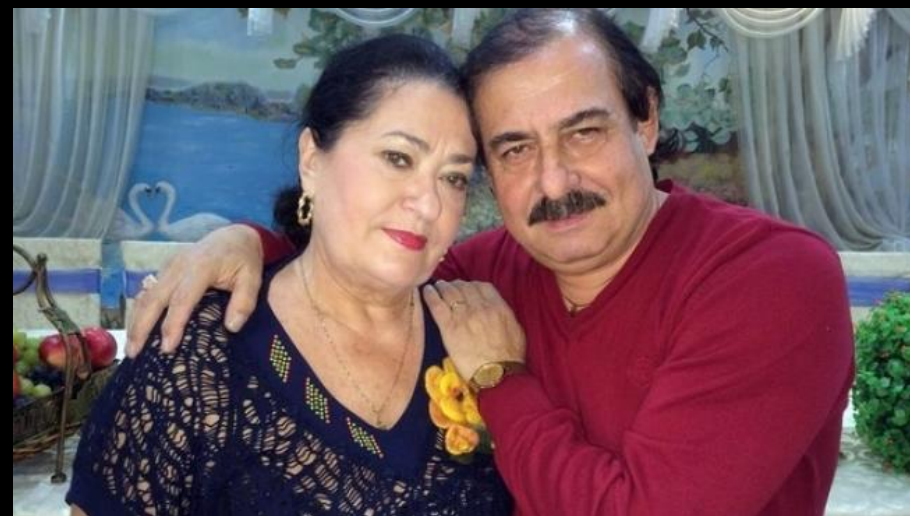
ARTIST, VIOLONIST, DIRIJOR AL ORCHESTREI DE MUZICĂ POPULARĂ LĂUTARI

- s-a născut pe 25 ianuarie 1953, în satul Badicu-Vechi, raionul Cahul, Republica Sovietică Socialistă Moldovenească, într-o familie de lăutari.
- Nicolae este fiul lăutarului Dumitru Botgros "cel strașnic", care și-a învățat copiii că trebuie să muncească, dacă vor să aibă ce mânca a doua zi. Repertoriul era bogat, de la "Hora în două părți" la creații de cafe-concert și chiar lucrări clasice. Nicolae a învățat melodiile la ureche.
- La șapte ani s-a dus la Școala de muzică din Cahul, dar s-a întors în primăvară acasă, căci nu ajungeau bani pentru întreținere.
- La școală, profesorii erau extrem de indulgenți cu frații Botgros, care veneau la lecții: luni, marți, miercuri și joi, căci sfârșitul de săptămână era rezervat nunților și petrecerilor. Uneori, se întâmpla ca Nicolae să adoarma cu capul pe bancă după nopțile de nesomn și oboseală.
- Vroia să scape de toba și a deprins singur vioara. Tata spunea tuturor că o să fie artist!

NICOLAE BOTGROS

- 1968-1972 -, școala de iluminare culturală Soroca, unde pentru prima dată a asistat la un concert de-al "Lăutarilor". A rămas vrăjtit de orchestra și nici nu bănuia că avea să i se dedice mai târziu.
- Prima orchestră dirijată de Nicolae Botgros a fost „Ciocârlia” de la Edineț.
- Institutul de Arte „Gavriil Musicescu”
- 1973 este violonist în Orchestra „Mugurel” a Filarmonicii, apoi la „Joc”
- Considerat un magician al viorii, maestrul Nicolae Botgros a fost numit în 1978 la conducerea Orchestrei Populare "Lăutarii".
- Cei mai de seamă artiști ai muzicii populare au cântat cel puțin o dată cu Orchestra "Lăutarii" condusă de maestrul Botgros, printre care se pot enumera, Maria Ciobanu, Sofia Vicoveanca, Irina Loghin, Dinu Iancu Sălăjan, Zinaida Julea, Ștefan Bănică Jr. și mulți alții.
- Nicolae Botgros este Artist al Poporului, Cavaler al Ordinului Republicii.

ION PALADI ȘI ORCHESTRA "
LĂUTARI" DIRIJATĂ DE MAESTRUL
NICOLAE BOTGROS

DOMNICA NEGRU – PROMOTOARE A DANSULUI ȘI CULTURII ROMILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

- Domnica Negru / Eudochia Raducan-Bucur, s-a născut la 05 noiembrie 1939 în satul Tvardița, raionul Taraclia.
- 1955 –1960 - Școala Muzical-Coreografică „Ștefan Neaga” din Chișinău.
- 1958 – 1978 - solistă-dansatoare în Ansamblul Național Academic de Stat de Dansuri Populare „JOC”. S-a impus prin dansurile și tablourile coregrafice: Suită țigănească, M-am pornit la Chișinău, Hora fetelor, Mărunțica ș.a.
- A evoluat în calitate de dansatoare în filmele: Hora mare (Moldova-film, 1959), Micul prinț (Studioul din Lituania, 1966), Nunta la Malinovka (Lenfilm, 1967), O șatră urcă la cer (Mosfilm, 1975).
- La finele carierei artistice promovează frumusețea și originalitatea dansului țigănesc în Ansamblul Țiganilor din Moldova (1979); Ansamblul Țiganilor „Potcoava” (1990–1993).

DOMNICA NEGRU – PROMOTOARE A DANSULUI ȘI CULTURII ROMILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

- Din 1994 până în 2004 devine autor, redactor-traducător și prezentator al emisiunii „Petalo Romano” (limba romani: „poțcoava țigănească”) la Compania de Stat „Teleradio-Moldova”, promovând cu o deosebită sârguință imaginea cotidiană a comunităților de romi din Republica Moldova la radio și televiziune (Dron, 2000, 2003)
- Distincții:
  - a. 28 septembrie 1957 – Gramotă de Cinste, pentru „sporurile obținute la Festivalul al VI-lea Mondial al Tineretului și Studenților din Moscova”
  - b. 22 septembrie 1967 – Titlul de Onoare de Artist Emerit din RSS Moldovenească
  - c. 11 octombrie 1979 - medalia „Veteran al Muncii”
  - d. 24 mai-1 iunie 1997 - Diploma celui de-al VI-lea Festival Internațional de Filme «Золотой Витязь», Moscova, unde prezintă pelicula documentară „Unde a plecat țiganul...” (Negru, 1997, 62).
  - e. 1.12.2000 - Diploma Departamentului Relații Naționale și Funcționarea Limbilor al Republicii Moldova, pentru „aportul deosebit la promovarea culturii țiganilor și armonizarea relațiilor interetnice în Republica Moldova”;
  - f. 30.10.2001 - Diploma de Onoare a Companiei de Stat „Teleradio-Moldova”, pentru „activitate prodigioasă în sistemul radiodifuziunii și obținerea unor realizări profesionale de excepție”

GHEORGHE CANTEA

SCRIITOR DE ETNIE ROMĂ, INGINER -RADIOELECTRONIC

- Gheorghe CANTEA, s-a născut la 17 octombrie 1941 în satul Ursari, raionul Călărași. Este primul scriitor de etnie romă din Republica Moldova, autor al culegerii de folclor ursăresc: *КАНТЯ Георгий. «Фолклорос романо». Chișinău: Cartea Moldovenească, 1970
- 1967 - apar primele sale cercetări în cea mai prestigioasă revistă de studii romologice „Etudes tziganes” din Franța
- scriitorul Gheorghe CANTEA își publică poeziile și studiile saleromologice traduse în limba rusă în Revista literară „КОДРЫ” (Uniunea Scriitorilor din RSSM, 1969-1970) și *Revista de Etnologie și Culturologie* (Centrul de Etnologie al Institutului Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei, 2011)
- A decedat la 02 februarie 2012 în orașul Chișinău.

ALEXANDRA TÎRȘU

INTERPRETĂ DE MUZICĂ CLASICĂ, VIORISTĂ

- Maestru de Concert Alexandra Tîrșu s-a născut în orașul Chișinău pe 8 aprilie 1992, în familia muzicienilor-instrumentaliști Simion și Ecaterina Tîrșu.
- La vârsta de 7 ani a început studiile la vioară cu profesoara Lidia Dolinschi, apoi cu Daniel Fedorean la Liceul Republican de Muzică „Seghei Rahmaninov”.
- A studiat la Universitatea de Muzică și Arte din Viena.
- Și-a etalat măiestria artistică interpretativă la vioară pe parcursul multiplelor turnee și festivaluri muzicale în cadrul Chișinău YouthOrchestra. Este deținătoarea a mai multor premii și distincții republicane și internaționale.

ALEXANDRA TÎRȘU

08 aprilie 1992

MAESTRU DE CONCERT:
ALEXANDRA TÂRȘU

Data nașterii: 8 aprilie 1992

Locul nașterii: Chișinău

Instituția: Universitatea de Muzică și Arte din Vienna, Austria

Diplome:

- Premiul I. Concursul Național de Tineri Interpreți (Sighetul Marmăției, România, 2000)
- Mențiune. Concursul Internațional «Enescu» (Sinaia, România, 2002)
- Premiul I. Concursul Internațional «Gemma Bronzetti» (Câmpina, România).
- Premiul I și medalia de Aur. Concursul internațional «The Muse» (Santorini, Grecia, 2009)
- Maestru de Concert în cadrul CEI Youth Orchestra. (2010)

- Premiul I și Grand Prix. Concursul internațional «Gianluca Campochiaro» (Sicilia), devine membru «Lions Club» (Italia) 2010.
- Premiul I. Concursul «Виртуозы Русской Музыки» (Chișinău, 2011)
- Primește Bursa de Merit «Mărtisor Adolescentin» 2011.

Hobby-uri:

Yoga, Dansuri Indiene, meditație în cadrul Fundației de binefacere "Food for life".

MULȚUMIM PENTRU ATENȚIE!

Elaborat: Gaja Viorica
Railean Eugenia

